

CRISTIANS SENSE FRONTERES

Potser algun lector es preguntarà què té a veure aquest títol amb l'episodi de la samaritana. L'espai que se'm brinda és escàs per comentar els 40 versets del passatge de Joan que llegim avui (Jn 4,4-42), però és suficient per extreure'n la lliçó. Jesús ha deixat de batejar, en adonar-se per les crítiques dels fariseus que feia la competència al seu mestre, Joan Baptista, i canvia de plans: «Abandonà la *terra* jueva i se n'anà *de nou* a Galilea. Li calia, però, travessar per Samaria.» Les crítiques l'han ajudat a comprendre que la seva missió com a Messies d'Israel no es podia circumscriure a Judea; és més, li consta que la Samaria, la regió infidel i despreciada pels jueus, formava part del pla de Déu («calia»). Com a Messies, havia de reunir les tres regions que configuraven l'antic Israel, amb Samaria en el centre. En el relat es distingeixen clarament cinc episodis: dos secundaris, protagonitzats pels deixebles de Jesús (vv. 27/31-38), intercalats entre els tres episodis primaris referents a Samaria/la samaritana/els samaritans (vv. 4-26//28-30\\39-42). L'incís parentètic: «Perquè els jueus no es tracten amb els samaritans», absent dels còdexs Beza i Sinàitic: «*Tu, essent jueu, ¿com és que em demanes de beure a mi, una dona samaritana?*» (v. 9) representa una glossa inserida posteriorment a la resposta de la samaritana, sancionant així l'animadversió secular que enfrontava els dos pobles. El nucli de l'ensenyança de Jesús pretén precisament superar la profunda divisió que s'ha «solidificat» en dues muntanyes enfrontades, Garizim («el pou de Jacob») i Sió («Jerosòlima, on hi ha el Lloc on s'ha d'adorar»). Jesús revela a la samaritana que, a partir d'ara, els «llocs» de culte han perdut tota vigència, car «arriba l'hora, més ben dit, és ara, **que els autèntics adoradors adoraran el Pare en Esperit i veritat**». Les fronteres religioses que semblaven insuperables, com les muntanyes, s'han esfondrat. Em fixaré en la variant del final: Els samaritans «anaven dient a la dona: “Ara ja no creiem pel teu *testimoniatge*, car nosaltres *l'hem* sentit i sabem que aquest és veritablement el Salvador del món, *el Messies*”» (v. 42). **Les fronteres desapareixen quan s'eclipsen els intermediaris.**

Josep Rius-Camps,
teòleg i biblista